

Sygn. akt III AUa 1256/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Andrzejewski
Sędziowie:	SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Urszula Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2018 r. w Gdańsku

sprawy I. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o deputat węglowy

na skutek apelacji I. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 maja 2017 r., sygn. akt VI U 301/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do wypłaty ubezpieczonej I. G. deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego za okres od dnia 01 marca 2003 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od poszczególnych kwot ekwiwalentu za okres od marca 2003 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz I. G. kwotę 30,00 (trzydzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Jerzy Andrzejewski SSA Alicja Podlewska

Sygn. akt III AUa 1256/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 stycznia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w wyniku stwierdzenia błędu, z urzędu przyznał I. G. ekwiwalent za deputat węglowy za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym wydano decyzję.

Ubezpieczona złożyła odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o przyznanie należnego jej ekwiwalentu od momentu przejścia na emeryturę, tj. od 1 marca 2003 r. oraz wypłatę ustawowych odsetek.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

W piśmie procesowym z dnia 1 maja 2017 r. ubezpieczona wniosła o wypłatę zaległego deputatu węglowego od dnia przejścia na emeryturę do dnia 31 grudnia 2013 r. wraz z odsetkami oraz o wypłatę ustawowych odsetek za okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2016 r. od kwoty 4412 zł.

Wyrokiem z dnia 16 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (pkt 1) i przekazał do rozpoznania organowi rentowemu roszczenie o odsetki od przyznanego ekwiwalentu za deputat węglowy na podstawie art. 477¹⁰§ 2 k.p.c. (pkt 2). Uzasadniając swoje stanowisko Sąd wskazał, że I. G., urodzona (...), miała przyznaną emeryturę od 27 lutego 2003 r. Wnioskodawczyni nie przyznano deputatu węglowego z uwagi na brak zaświadczenia z zakładu pracy wyjaśniającego, czy deputat był płatny oddzielnie od wynagrodzenia do czasu ustania zatrudnienia.

Brak przyznania ekwiwalentu za deputat węglowy kolejowy powstał z przyczyn zaistniałych po stronie organu rentowego z powodu błędnego ustalenia składników świadczenia. W konsekwencji, decyzją z dnia 12 stycznia 2017 r. organ rentowy z urzędu przyznał wnioskodawczyni ekwiwalent za deputat węglowy kolejowy za okres 3 lat poprzedzających miesiąc wydania decyzji.

Analizując zasadność odwołania wnioskodawczyni Sąd zważył, że zgodnie z treścią art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. W myśl ust. 10 omawianego artykułu emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty.

Zgodnie z treścią art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;
- 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Sąd podkreślił, że stan faktyczny w analizowanej sprawie był bezsporny, a zaistniały spór dotyczył wyłącznie kwestii prawnych.

Sąd zaznaczył, że przyznanie ekwiwalentu pieniężnego nastąpiło w omawianej sprawie z urzędu, w wyniku stwierdzenia błędu przez organ rentowy. W związku z powyższym do ustalonego stanu faktycznego należało zastosować art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowiący o tym, że świadczenie wypłaca się nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc wydania decyzji z urzędu.

W odwołaniu ubezpieczona wskazała, że zaskarżona decyzja nie jest ponownym przeliczeniem emerytury i w związku z tym przepis ten nie znajduje w sprawie zastosowania. W ocenie skarżącej, przepisem szczególnym jest art. 74 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”.

Sąd nie podzielił argumentacji skarżącej podnosząc, że jak wynika z ugruntowanego stanowiska judykatury, mimo że nie budzi wątpliwości pogląd, iż prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z urzędu, a decyzja organu rentowego ma charakter deklaratoryjny, samo spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia in abstracto nie stanowi podstawy do wypłaty świadczenia. Zdaniem Sądu powołane wyżej przepisy ustawy o komercjalizacji wskazują, iż prawo do spornego świadczenia powstaje z dniem przyznania emerytury, czy renty, jednak nie nakazują organowi emerytalnemu działania z urzędu, co jest uzasadnione tym, że prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla uzależnione jest od spełnienia kilku przesłanek (praca na kolei, przysługiwanie deputatu podczas zatrudnienia).

Podstawę taką stanowi, co do zasady wnioski o przyznanie, a następnie wypłacenie świadczenia, tak więc niewątpliwie ustawodawca decydującą rolę przypisał woli uprawnionego, który nawet jeżeli spełnia przesłanki nabycia prawa do świadczenia nie musi z niego korzystać. Powołany art. 133 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie daje podstawy prawnej do przyznania podwyższonych świadczeń od daty powstania prawa do nich, jeżeli prawo to powstało wcześniej niż trzy lata przed zgłoszeniem wniosku, nawet w przypadku jeżeli niezrealizowanie tego prawa było następstwem błędu organu rentowego.

Zawarte w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej określenie błęd organu rentowego obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny należy uznać wszystkie zaniedbania organu, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności przepisów. Przedmiotowe pojęcie błędu organu rentowego obejmuje również niedopełnienie obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2011 r., I UK 332/10). Jednakże nawet zawinione działanie organu rentowego, które w swej konsekwencji prowadzić może do pozbawienia uprawnionego części lub całości świadczenia, nie powoduje powstania obowiązku jego wypłaty za cały okres pokrzywdzenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 czerwca 2014 r., III AUa 567/13).

Dodatkowo Sąd wyjaśnił, że również wskazywane przez odwołującą pismo członka zarządu ZUS skierowane do wszystkich oddziałów nie jest źródłem powszechnie obowiązującego prawa i tym samym nie może stanowić podstawy wydania decyzji ani rozstrzygnięcia Sądu, bez względu na jego treść.

Odnośnie rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy dla pracowników kolejowych pobierających emeryturę lub rentę kolejową Sąd zważył, że rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2001 r. Pomijając jednak powyższe, Sąd zaznaczył, że również w wyżej wymienionym rozporządzeniu nie została zawarta żadna regulacja pozwalająca na wypłatę ekwiwalentu za deputat węglowy od dnia przyznania emerytury w przypadku błędu organu rentowego. Takiej możliwości nie stwarzał również § 3 omawianego rozporządzenia stanowiący o tym, że emeryci i renciści kolejowi nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty, z zastrzeżeniem § 4 ust. 3.

Na tak skonstruowane wnioski bez wpływu pozostają powołane przez odwołującą orzeczenia, albowiem w tamtych sprawach nie dość, że ubezpieczeni sami składali wnioski o wypłacenie ekwiwalentu za deputat węglowy, to dodatkowo nie stwierdzono błędu organu rentowego.

Na marginesie Sąd zaznaczył, że ubezpieczona od 2003 r. miała wiedzę o tym, iż nie przyznano jej ekwiwalentu za deputat węglowy, albowiem zostało to wprost wskazane w decyzji, której ubezpieczona nie zaskarżyła.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Z uwagi na fakt, iż zaskarżona decyzja nie zawierała rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek, a takie żądanie wnioskodawczyni zgłosiła, Sąd na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. przekazał sprawę w tym zakresie do rozpoznania organowi rentowemu, o czym orzekł, jak w punkcie 2 wyroku.

Apelację od wyroku wywiodła ubezpieczona zaskarżając go w punkcie 1 i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że prawo do wypłaty ekwiwalentu za deputat węglowy przysługuje za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc wydania decyzji z urzędu wskutek błędu organu rentowego, podczas gdy powyższy przepis nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, albowiem w sprawie doszło do zaniechania czynności przez organ rentowy, a nie do błędu, a skoro tak, to wypłata ekwiwalentu nie jest ograniczona czasowo;

b) art. 74 ust. 10 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego Polskie Koleje Państwowe poprzez jego niezastosowanie i nie ustalenie prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy z dniem przyznania emerytury oraz jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że powyższy przepis nie nakazuje organowi emerytalnemu działania z urzędu, a podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie ekwiwalentu, podczas gdy w wyniku prawidłowej wykładni należy uznać, że deputat węglowy przysługuje emerytom - byłym pracownikom kolejowym z urzędu, z dniem przyznania emerytury, bez potrzeby składania przez nich w tej sprawie odrębnego wniosku.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 poprzez przyznanie prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy za okres od dnia przejścia na emeryturę tj. od 27 lutego 2003 r. do 31 grudnia 2013 r. wraz z odsetkami ustawowymi. Nadto wniosła o zwrot kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od wnioskodawczyni kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej była zasadna.

Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności podkreśla, że podziela jako prawidłowe i przyjmuje za własne dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, co czyni zbędnym ich ponowne powoływanie.

Prawidłowe były także rozważania prawne Sądu Okręgowego w tej części, w jakiej Sąd ten ustalił, iż ubezpieczona nabyła prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego z dniem nabycia prawa do emerytury.

Tytułem przypomnienia wskazać należy, że prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego zostało uregulowane w ustawie z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. Nr 84, poz. 948 – dalej: „ustawa o komercjalizacji”). Z art. 74 ust. 1 powołanej ustawy wynika, że byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r. poz. 144, ze zm.) albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznana na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Prawo

do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego przysługuje począwszy od dnia przyznania prawa do emerytury lub renty (art. 74 ust. 10).

Jak wynika z akt sprawy, I. G. nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 27 lutego 2003 r. Jednocześnie decyzją z dnia 29 stycznia 2003 r. Zakład odmówił przyznania skarżącej deputatu węglowego, argumentując to brakiem zaświadczenia z zakładu pracy ubezpieczonej (...) SA, że był on płatny oddzielnie od wynagrodzenia do czasu ustania zatrudnienia. Ponieważ okoliczność ta, w świetle powołanego przepisu art. 74 ust 1 ustawy o komercjalizacji, nie ma znaczenia dla powstania prawa do deputatu, a poza sporem jest, iż wszystkie przesłanki wynikające z powołanego przepisu ubezpieczona z datą nabycia prawa do emerytury spełniła, decyzją z dnia 12 stycznia 2017 r., pozwany po stwierdzeniu błędu, z urzędu przyznał I. G. prawo do przedmiotowego świadczenia. Jednocześnie, powołując się na przepis art. 133 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i renach z FUS (dalej „ustawa”), wyrównał świadczenie jedynie za okres trzech lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym wydano przedmiotową decyzję.

Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym sprawę stoi na stanowisku, iż nie ma normatywnej podstawy do zastosowania, w sprawie o wyrównanie deputatu, ograniczenia wynikającego z art. 133 ust 1 pkt 2 ustawy. W konsekwencji zasadnym okazał się zarzut naruszenia prawa materialnego – art. 133 ust 1 pkt 2 ustawy, poprzez jego zastosowanie, aczkolwiek z innych przyczyn niż wskazane przez apelującego.

Podstawy do nabycia prawa i wypłaty deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego normuje wyczerpująco ustawa o komercjalizacji w rozdziale 11 pt. „przepisy przejściowe i końcowe”. Podkreślić należy, iż ustawa ta nie zawiera przepisu analogicznego do art. 133 ust 1 pkt 2 ustawy. Nie zawiera też odesłania do tego przepisu, uprawniającego do ograniczenia wypłaty deputatu do 3 lat wstecz, w sytuacji błędu organu rentowego. Ekwiwalent pieniężny jest wypłacany przez Zakład z dotacji celowej z budżetu państwa (art. 74 ust 5 ustawy o komercjalizacji). Jest zatem świadczeniem przyznawanym z budżetu państwa, tak jak renta socjalna (art. 14 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, Dz. U. z 2013 r., poz. 982). W ustawie o rencie socjalnej ustawodawca, w art. 15 pkt 1, zawarł wyraźne odesłanie do przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w tym m.in. do art. 133. Podobne odesłanie zawarł w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych (finansowanych z Funduszu Pracy). Brak takiego odesłania do art. 133 ustawy w przepisach rozdziału 11 ustawy o komercjalizacji normujących prawo do deputatu i jego wypłaty, wskazuje jednoznacznie, na brak woli ustawodawcy do stosowania w sprawach o deputat węglowy przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przypomnieć też trzeba, iż ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych enumeratywnie wymienia świadczenia, do których ma zastosowanie. Jak wynika z art. 3 powołanej ustawy, świadczenia określone w ustawie obejmują: emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, w tym rentę szkoleniową, rentę rodzinną, dodatek pielęgnacyjny, dodatek do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej oraz zasiłek pogrzebowy. Wśród wskazanych świadczeń nie został wymieniony deputat węglowy, co oznacza, że zamiarem ustawodawcy nie było poddanie przedmiotowego świadczenia regulacjom wynikającym z ustawy emerytalno – rentowej. Powyższa kwestia była również przedmiotem analizy Sądu Apelacyjnego w Łodzi, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 października 2014 r. (III AUa 2613/13, LEX nr 1537433) wskazał, że deputaty i ekwiwalenty nie są świadczeniami z ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, gdyż nie są one wymienione w art. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W okresie poprzedzającym wejście w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawo do deputatu węglowego było uregulowane w ustawie z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (dalej „ustawa o zepk”). W art. 1 powołanej ustawy zostały wymienione świadczenia, do których ustawa o zepk ma zastosowanie, a wśród nich świadczenia dodatkowe oraz dodatki do emerytur i rent. Z treści art. 18 ust. 2 ustawy o zepk – w brzmieniu obowiązującym na dzień 19 marca 1997 r. - zamieszczonego w rozdziale zatytułowanym „Świadczenia dodatkowe” wynika zaś, że emerytowi lub renciście pobierającemu kolejową emeryturę lub kolejową rentę przysługuje prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego, na zasadach określonych, w drodze zarządzenia, przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w porozumieniu z Ministrem Finansów. Ustawa o zaopatrzeniu

emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin utraciła moc z dniem 1 stycznia 1999 r., tj. z datą wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, w której ustawodawca, jak wskazano wyżej, nie uregulował kwestii związanych z przyznaniem i wypłatą ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy. Prawo do przedmiotowego świadczenia zostało unormowane w odrębnym akcie prawnym, tj. w ustawie z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, a zatem aktem prawnym spoza zakresu prawa ubezpieczeń społecznych. Powyższe uzasadnia także pośrednio, brak podstaw do analogicznego stosowania – w sprawach o deputat węglowy – przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Reasumując, Sąd I instancji wadliwie ustalił, iż w sprawie zastosowanie ma art. 133 ust 1 pkt 2 ustawy. Należało zatem wyjaśnić, czy w świetle unormowań powołanej ustawy o komercjalizacji ubezpieczonej przysługuje prawo do wyrównania świadczenia za cały okres sporny tj. od marca 2003 r. do grudnia 2013r. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 6 lipca 2000 r. (III ZP 9/00, LEX nr 40711) prawo do deputatu węglowego dla emerytów i rencistów pobierających emerytury i renty kolejowe jest prawem o charakterze wyjątkowym. (...). Ustawowe źródło prawa do deputatu węglowego dla byłych pracowników (...) nadaje mu charakter szczególny, implikujący twierdzenie, że ani prawo do deputatu węglowego, ani jego rozmiar, nie mogły być odjęte lub zmienione inaczej niż ustawą lub na podstawie ustawy”.

Jak wynika z porównania art. 74 ust 1 i 11 ustawy o komercjalizacji, prawo do pobierania deputatu węglowego przysługuje emerytowi pobierającemu emeryturę. Zgodnie z art. 74 ust 11, prawo do pobierania ekwiwalentu pamiątkowego ustaje lub ulega zawieszeniu wraz z ustaniem prawa do emerytury lub renty. Jedynym zatem ograniczeniem do pobierania deputatu, jest zawieszenie realizacji świadczeń emerytalnych. Poza sporem jest, iż ubezpieczona pobierała świadczenie emerytalne w okresie od 1 marca 2003 r. do 31 grudnia 2013r. (potwierdza to też jednoznacznie dokumentacja zgromadzona w aktach emerytalnych skarżącej), oraz że Zakład nie wypłacił jej za cały ten okres deputatu węglowego. W konsekwencji, w świetle powołanych przepisów, zasadnym było żądanie I. G. wyrównania jej deputatu węglowego, za cały powyższy okres sporny.

Zasadne było też żądanie przyznania odsetek ustawowych od kwot wyrównania świadczenia. Terminy wypłaty deputatu w formie ekwiwalentu pieniężnego normuje przepis art. 74 ust. 5 o komercjalizacji, zgodnie z którym ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1, przyznaje i wypłaca w dwóch terminach wraz z wypłatą emerytury lub renty: w marcu - za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i we wrześniu - a okres od 1 lipca do 31 grudnia każdego roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa. Wypłata ekwiwalentu w powyższych terminach jest zadaniem zleconym Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych - art. 71 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017r, poz. 1778 j.t.). Zgodnie z przepisem art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznawaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. W konkretnej sprawie odmowa wypłaty świadczeń i brak ich realizacji w spornym okresie, jest konsekwencją błędu Zakładu, za który organ ponosi odpowiedzialność. Dlatego Zakład jest obowiązany wypłacić ubezpieczonej również odsetki ustawowe od każdej niewypłaconej kwoty ekwiwalentu, które winny być zrealizowane w terminach przewidzianych art. 74 ust 5. Podkreślić trzeba, iż obowiązek ten wynika wprost z ustawy (art. 85 ust 1 usus), stąd wydając z urzędu decyzję o wypłacie deputatu organ z urzędu winien też przyznać ubezpieczonej odsetki.

Zaznaczyć też trzeba, iż pierwsza kwota ekwiwalentu za okres marzec-czerwiec 2003r., zgodnie z art. 74 ust 5 ustawy o komercjalizacji winna być wypłacana w marcu 2003 r. wraz z wypłatą emerytury. Termin wypłaty emerytury w decyzji z dnia 29 stycznia 2003r. określono na 25 dzień każdego miesiąca. Odsetki winny być zatem naliczane od poszczególnych kwot ekwiwalentu odpowiednio od dnia 26 marca, 26 września – do dnia zapłaty.

Reasumując, w przedstawionym wyżej zakresie zasadny okazał się zarzut naruszenia prawa materialnego, skutkującego wadliwością skarżonego rozstrzygnięcia. Niezależnie od powyższego, Sąd odwoławczy zauważa, iż ubezpieczona nie wykazała, aby w marcu 2003r. złożyła organowi emerytalnemu kolejne zaświadczenie dokumentujące prawo do deputatu węglowego, która to okoliczność miała – jej ocenie – uzasadniać brak podstaw do zastosowania art. 133 ust 1 pkt 2 ustawy.

Mając na uwadze poczynione ustalenia i rozważania, Sąd Apelacyjny, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

W punkcie 2 Sąd Apelacyjny, na mocy art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 300), przy uwzględnieniu treści art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz wnioskodawczyni kwotę 30 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Alicja Podlewska SSA Jerzy Andrzejewski SSA Małgorzata Gerszewska